38
4

(P) MARTI
C

ORATIO PRO CREPITU VENTRIS

HABITA

AD PATRES CREPITANTES

AB E. M. E. A. D.

REGIO-BRIGÆ,

Ex Officina Æthonis,

Anno MDCCXXXVII.

38765

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

MARTÍ Y ZARAGOZA, M.
c

ORATIO

PRO CREPITU VENTRIS

Ad Patres Crepitantes.

CUM ſemper Crepitum Ventris ab urbe exſulantem & profugum, atque à conſortio & hominum conſuetudine ejectum expulſumque, ægerrimè tulerim; hoc præcipuè tempore, P. *Crepitantes*, in quo *ὀ ϖϱιοφαγὶαν πεσαϱακοϛεν̀* de more celebramus, & gravius viſum eſt, & Reipublicæ incolumitati perniciofius. Quid enim tam acerbum, tam deplorandum, ac ne oculis quidem ferreis aſpiciendum, quàm delicias populi, publicæ libertatis conſervatorem, vel, quod dicere vereor: dicam tamen; ſalutis aram, àb urbe, à Republica, ab hominum conventu eliminâſſe, exploſiſſe, exſibilâſſe? Aliis in urbe peſtibus graſſari impunè licet; optimo civi, atque optimè quidem de ſingulis merito, patriâ perfrui aurâ non licet. Siquidem eò inſaniæ atque vecordiæ hominum devenit audacia, ut niſi vobis, P. *Crepitantes*, aut cura aliqua Crepitûs conſervandi, aut libido fuiſſet; jam de ejus nomine vel incolumitate actum videretur. Rem ſanè omnium difficillimam agnoſco, ea quæ com-

muni hominum arbitratu atque ſententiâ inveterata ſunt, vel funditùs evellere, vel aliò quam infixa mentibus opinio permittit, detorquere. Sed cùm ſæpè vel ignorantiâ, vel cæco eorum qui ſuggerunt livore, ſententiæ huc illuc facilè diſtrahantur; ingentem animo fiduciam haud temerè concepi, à me, ſi receptam vulgò de Crepitu opinionem diluerim ac debellârim, revocatum iri ac reſtitutum. Quod haud equidem ambigo mihi ex animi ſententia eventurum, ſi ejus ortum, educationem, liberalium diſciplinarum peritiam, animi dotes, virtutis ſplendorem, dignitatem, auctoritatem, reique quà publicæ, quà privatæ utilitatem demonſtrâro. Necnon malè feriatorum capitum calumnias, & convitia in eum jacta veritate duce, ac fortuna comite diſsipavero. Ac primùm, P. C. de ejus antiquitate mihi dicendum judico. Crepitum, quis tam rationis expers, tam plumbeus, eſſe poſsit qui non origine, hominis æqualem fateatur? Statim enim ac ſupremus rerum conditor vitalem illum ſpiritum inanimi atque inerti moli inſufflavit, virtuſque illa infuſa, naturalia munia exercere occœpit; quis credat, munus illud tantopere neceſſarium, aëra incluſum atque interceptum, naturæque ipſi adeò pernicioſum, foras ejectandi, vel ignorâſſe, vel omiſiſſe? Præſertim verò cùm ipſe humani exordii parens, & roboris & urbanitatis inſcius, nec illum exſultantem ac erum-

erumpere geſtientem, vel compreſſerit, vel jugulârit. Sermone antiquiorem fuiſſe, priuſque Crepitum invaluiſſe, quàm verba homines proferrent, vel ex Ariſtophanis Ranis addiſcere poſſumus, quando nihil ſciebant, niſi

Προσπαρδεῖν γ' ἐς τὸ στόμα, καὶ μινθῶσαι τὸν
ξύσσιτον (a)

Quod ad genus attinet, haud obſcuræ conditionis parentes ſortitus eſt. Mitto eorum nugas, qui à Jove ſtercoreo, ſive (ut cum Orpheo) εἰλυμένῳ κόπρῳ (b) originem ducere arbitrantur. Parentes quidem habuiſſe, tum apud omnes auctoritate, tum generis ſplendore ac nobilitate præſtantes; omnibus in confeſſo eſt: quamvis & nonnihil ii qui nobis tradiderunt, vel aberrent, vel diſcrepent. Ariſtophanes quidem in *Pluto* pultis filium facit; nam cùm dixiſſet:

Κἀγὼ τότ' ἤδη τῆς ἀθάρης πολλὴν
ἔφλων. (c)

Subjungit poſtea: (*d*) μέγα πάνυ
Ἀπέπαρδον. ἡ γαστὴρ γὰρ ἐπεφύσητό μου.

Si Chamæleonti Pontico poëtæ fides adhibenda, Fabæ filium appellabimus, qui refert Aſinum cùm quendam fabas comedentem aſpexiſſet,

(*a*) *In os oppedere, & merdà ſodalem foedare.*
(*b*) *fimo delibuto.*
(*c*) *Ego tum bonam partem pultis abſorbſi.*
(*d*) *Mirum in modum*
Pepedi: nam venter meus intumuerat.

ſet, adeò illarum deſiderio affectum fuiſſe, ut ad crepitus ejectandos provocaretur. Telemachus etiam Acharnenſis ut illos in numerato haberet, diuturno fabarum alimento confovebat. Rapis Diphilus Siphnius medicus honorem hunc tribuit. Si Zenonem Stoïcorum Principem audire velimus, Lupinorum filium reperiemus, qui ut eam quam de Crepitûs libertate legem promulgaverat, reapſe ſtatueret atque obfirmaret, iiſdem veſci conſueverat. Ego tamen ne tot tantorumque virorum auctoritati adverſari videar; ejus parentes haud temerè appellare audeam allia, cepe, lupinos, fabas, rapa, pultem, aliaque id genus πνευματικά.

Habetis genus P. C. nobiliſsimamque tanti herois proſapiam intuemini, ut ſi qua labes nequam fortaſsis hominum perfidiâ atque improbitate in honeſtiſsimam familiam irrepſiſſet, judicii noſtri ſpongiâ penitùs abſtergatur. Nam quod aliqui objiciunt de Crepitu illo polentario, ex eadem familia, qui à Plauto ignominiosè, ut ipſi arbitrantur, in theatrum adductus eſt, quum *Curculio* ſua ageretur; plenum quidem dedecoris & probri videri poſſet; niſi id ipſum olim feciſſent Cypriorum Reges in apparatiſsima illa Alexandri Magni pompa in Phoeniciam regreſsi. (teſtante Plutarcho.) Et Nero atque Heliogabalus Impp. aliique principes viri. Quid? Nonne Auguſtus aliquando reſpondit, *immunes verberum hiſtriones*?

Quin

Quin & Hiſtrioniam non fuiſſe pudori in Græcia, Livius tradidit. Quid? in Græcia? immo nec uſquam gentium qui in ſcenam prodibant olim inter turpes habitos, Macrobius in Cœnis comprobavit. At demus obſcuros eſſe, & Cenſoriâ notâ inuſtos. Illi ſanè ignominiæ & dedecoris notâ urendi, qui ultrò in ſcenam ſe ſiſterent, ac Hiſtrionicam artem atque inſtitutum ſectarentur: non verò Reus noſter, qui attractus, & quaſi per vim in ſcenam detruſus à ſpurciſsimæ conditionis homine, helluone, gurgite, menſarum aſſecla, & ſcurra è trivio, paraſito ſcilicet Curculione.

Illa difficilis admodùm eſt, tantopere exagitata quæſtio, cujuſnam ſit ille coloris, quâ facie, quâ corporis habitudine. Quæ ut diluerentur, gallus gallinaceus advocarioporteret, qui ... quanto magis hunc, qui craſſiſsimo nidore (abſit verbo invidia) prætextatus incedit. Nihilominus, ſi in re adeò perplexa vel conjecturis uti licet; corporis ſtaturâ macilentum eſſe & gracilem, vel ex anguſtiſsima arctiſsimaque propriæ domûs janua, quà ſibi exitus patet, intelligere poſſumus. Cujus rei teſtem accerſire profectò poſſem Catullum feſtiviſsimum ſcurram, ac naſutiſsimum ſannionem, qui acutiſsimâ illâ quâ pollebat oculorum acie, videre potuit

Subtile & leve peditum Libonis.

O Veronenſium beatiſsimum, qui tantum he-

roa de facie noſcere meruit! Haud nobis, vili popello, & inglorio ita contigit. Quid? nobis? immo nec mortalium ulli poſt hominum memoriam tantus honos à Diis tributus perhibetur.

Ejus idioma ſive linguam P. C. omnes audivimus, intellexit nemo. Ubicumque enim terrarum illum audiveris, exotica dialecto, atque ab hominum captu penitus remotâ, loquentem admirabere. Sterpſiadem tantummodo Ariſtophanæum, quocum ille familiariſsimè verſabatur, ex diuturno frequentiſsimoque uſu atque colloquio, vel prorſus intellexiſſe, vel aſſequutum penè judicavero. Ait enim in *Nubibus*: (*a*)

> Χ' ὥσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ. καὶ
> δεινὰ κέκραγεν.
> Ἀτρέμας πρῶτον παππάξ. κἄπειτ'
> ἐπάγει παπαππάξ.
> Χ' ὥταν χέζω κομιδῇ βροντᾷ παπαπαππάξ.

Quæ quidem verba non apud fungos aliquos aut bardos Strepſiades protulit, ſed coram ſapientiſsimo illo Socrate. Habemus igitur P. C. ſuam Crepitui dialectum & loquendi normam

(*a*) *Et juſculum, uti tonitru, ſtrepit intus: tum fragor editur ingens:*
Primò ſenſim pappax: mox inde infert ſonitum papappax.
Et quando caco, tum demum papapappax.

mam prorſus ineſſe; ut falsò qui invidiam illi apud omnes conflare magnopere ſtudent, tam arguti Rei incomptam garrulitatem, torporemque nobis objiciant. Obblaterent nunc P. C. obganniant qui Crepitûs hebitudinem & blæſum obtuſumque linguæ torporem graviſsimis verborum protelis inſectantur. Loquitur ille me hercule, immo triplici ſermonis dialecto utitur. Nam aliquando *pappax*, qui adultiore ſunt ætate *papappax*, qui virili *papapappax*.

Haud parvum negotium faceſſere arbitror P.C. ad cauſam Rei noſtri tuendam; & honeſtam, & pudicam ejuſdem educationem, moreſque educationi ipſi animi integritate reſpondentes. Non enim in mediis civilium negotiorum tumultibus & faſtu, ſed in receſſu, & remota ab ambitu aulæque ſtrepitu ſolitudine, verſari conſuevit ac degere

Forumque vitat, & ſuperba civium
Potentiorum limina.

Noverat enim haud aliter civile odium, cæteraque imminentia diſcrimina tutò declinanda, quàm ſi privatam nactus vitam, ſibi potiùs quàm cæteris vivere ſtuderet: atque ita ſe potiùs (quod portenti inſtar eſt) majorem Reipublicæ utilitatem fore allaturum, ſi vitæ à ſe actæ teſtes procul amoveret, ac civium aures pro viribus declinaret. Hinc enim factum eſt, ut in ſecretioribus ædium receſsibus, in balneis, in privatis cubiculis vitam tranſigat: ac deni-

que, ſub ſtragulis, ut Crepitus adoleſcentis Ariſtophanæi, quem Strepſiades fuiſſe ait,

ἐν πέντε σισύραις ἐγκακορδυλημένον. (a)

Quid ſi mores ſpectemus? nonne charitate in cives maxima ſemper enituit? Miſſa facio ſingulari benignitate in omnes collata beneficia. Quis enim veſtrûm P. C. tam ingrati animi reus videri poſsit, tam beneficiorum immemor, tam deſes, tamque impudica fronte, qui non maxima ejus in vos, in conjuges, in liberos, in familiam, in Rempublicam, in univerſum denique hominum genus, merita fateatur? Tam latè patent ejus beneficia, ut non gentes modò licèt remotiſsimæ & barbaræ, non hujus ſeſe charitate adſtrictæ fateantur; ſed & ipſæ brutæ animantes naturali amore proſequantur. Sus enim audito ventris crepitu, ſtatim accurrit, mox ſtercus exceptura.

At quamvis tanto ſolitudinis capiatur amore; nonnunquam tamen, animi laxandi cauſsâ, lætitiæ & riſûs patiens, immò & auctor, in publicum hominum conſeſſum prodire haud erubeſcit. Ubi inter cachinnos verſatur liberè ac diſcurrit, ipſoque riſu apprimè delectatur, ab eoque ſæpè evocatus foras erumpit. Quare haud temerè arbitror, Democritum, mortalium omnium γελασιμώτατον, in hac Crepituum facultate plurimum valuiſſe.

Libertatis amantiſsimus ſemper extitit,

ut

(a) *Quinque ſtragulis involutum.*

ut Brutus, ut Cicero: nam ſi quando ſervituti, & carceribus mancipatur, nullum non lapidem movet, ut repagulis, vinculis, & compedibus quibus detinetur, ſpretis; laxatiſque poſtibus, dilabatur.

Si Crepitûs itidem dotes, & literarum ornamenta proſequi velimus; inveniemus profectò in omni ſcientiarum, ac liberalium diſciplinarum genere inſtructiſsimum. Ac eloquentiâ quidem plurimum valuiſſe, vel unico exemplo comprobabimus. Cùm enim Metrocles Hipparchiæ frater, ac Theophraſti diſcipulus, aliquando meditaretur, inter ea neſcio quomodo crepitu ventris emiſſo, adeò erubuit, ut præ animi moerore domi ſe incluſerit, à vita per inediam diſceſſurus. Quod cùm Crates accepiſſet, domum ad eum advocatus acceſsit, cùm lupinis deditâ operâ ſe priùs ingurgitâſſet. Ac monebat illum verbis, nihil ut gravius in ſe admitteret: quippe portenti ſimile futurum, niſi ſecundùm naturam ſpiritus ſecernere liceret. Ad extremum verò ipſe quoque ventris crepitu emiſſo, ſimilitudine facti illum conſolatus, confirmavit. Ex eo tempore ipſum audivit, atque in philoſophia plurimùm profecit. O linguam diſertiſsimam facundiſsimamque! O facinus, dignum me hercule quod immortalis gloria proſequatur! Noverat profectò Crates, ejus verba nullius ponderis futura, niſi potentiſsimam Crepitûs facundiam tantæ

rei comitem aſciſceret. Quis ambigat, ègregium Philoſophum ſe graviſsimo ſententiarum robore præmuniſſe, tantum negotium aggreſſurum; incaſſum tamen, niſi orationi languidæ atque enervi ſuppetias Crepitus iviſſet. Perſuaſit nempe unico verbo, quod Crates vaſtiſsimo ſententiarum ambitu minimè potuiſſet.

Muſices itidem peritiſsimum fuiſſe, nemo inficiabitur qui Auguſtini Hipponenſis Antiſtitis libros *de Civitate* legerit. ubi ait, *Nonnullos ab imo ſine pædore ullo ita numeroſos pro arbitrio ſonitus edere, ut ex illa etiam parte cantare videantur.* Talis fuit Germanus quidam in comitatu Maximiliani Cæſaris & Philippi ejus filii, cùm in Hiſpaniam adveniſſent: nec ullum erat carmen, quod non ille Crepitibus podicis redderet. De Turture ab Ariſtotele memoriæ proditum eſt, dum canit, ventris crepitus frequentiſsimè ejectare. Namque illis ἴδιον συμβαίνει τὸ ἀποψοφεῖν. Atque inde originem traxiſſe proverbiolum illud arbitror: *Turtur cantat.* in eos nempe qui imâ parte ſonabant. Appoſitiſsimè etiam dicitur à Nicarcho πορδὴ τραυλὸν ἱεῖσα μέλος. (a)

Omnia hæc P. C. nullius eſſent prorſus momenti ad magnum heroa conſtituendum, ſi virtute illa quæ mores gubernat, humanarum actionum moderatrice, deſtitueretur. At Reus noſter ita undecumque egregiis animi dotibus, vir-

(a) *Crepitus balbum melos emittens.*

virtutiſque ornamentis ſemper excelluit, ut portenti ſimilis videatur. Primò quidem grati animi exemplar mihi proponitur. Eum quippè qui ipſum libere vagari permittit, nec minimum offendiſſe unquam reperitur; adeò eſt juſtitiæ amans, ac memoriæ beneficiorum tenax; immò a moleſto tormine, atque inteſtino tumultu, quod ad exitium conjurabat, quaſi Apollo alter ἀλεξίκακος, incolumem defendit.

Quis neſcit Religionem, Virtutum cæterarum ſtirpem atque parentem, in Crepitu noſtro imprimis commendandam? Telemachus Acharnenſis quò eum in promptu haberet, gratiſsimo alimento confovebat; fabæ nempe ollâ diuturnâ, quâ vitæ curriculum tranſigebat; haud alia ſcilicet de cauſa, niſi ut anniverſariam τῶν πυανεψιῶν ſolennitatem cum Ventris Crepitu celebraret. O religioſum facinus! O pium! Sed quid Telemachum dico? Athenæ ipſæ Atticæ nulla in Apollinis honorem thymiamata, aroma nullum tanto numini vel gratius, vel acceptius excogitare potuerunt, quàm ſuaviſsimum Crepitûs odorem. Quare ſeveriſsima religionis lege cautum fuit, ne alio alimenti genere quàm leguminibus victitarent.

Unde & Crepitûs frugalitas conſpicienda ſe offert: cum vilibus atque abjectiſsimis quibuſquam contentus, alliis, lupinis, rapis, cepe, faſeolis, aliiſque id genus præcipuè gau-

deat ac nutriatur ; luxu autem & opulentiâ vel pereat vel langueat, roburque amittat : unde fit ut lautitias penitùs aſpernetur.

At quò Reus noſter æqui rectique tenacior eſt, ac jus ſuum unicuique tribuendi ; eò injuriarum vindex & acrior & ſeverior. Eos ſiquidem qui comprimere, frænare, & exire conantem fruſtrare ſolent ac decipere, tanto proſequitur odio, tam vindictæ & cædis avidus laceſsit & torquet, ut ad internecionem uſque deſæviat. Cujus rei quia nec pauca nec obſcura exſtant exempla P. C. ſatiùs me moleſtiæ & faſtidio veſtro facturum exiſtimavi, ſi ea ſilentio prætermitterem. Quòd ſi mitiùs agat, leniori quodam pœnarum genere de injuria ſibi illata vindictam ſumit. Nam cùm aliqui diù ipſum compreſſerint, atque exire reluctantem foribus clauſis detinuerint, ipſique pugilicè invadenti feliciter obſtiterint : dum tamen Crepitûs vim erumpere geſtientis, atque huc illuc diſcurrentis incurſus evadere conantes, tantillum fores laxant ; vel ab eo commiſsi clam facinoris produntur, vel attracto ſecum involucro conſpurcantur & demerdantur, vel utrumque ſimul. Auctoritatem itidem dignitatemque adeò affectat & ſuſtinet, ut ſi alicui vel irriſioni vel contemptui fuiſſe animadvertat, in furorem quaſi verſus, mirum in modum excandeſcat, dum irriſorem ipſum pœnâ talionis afficiat. Exemplum vobis præbet P. C. mirabi-

bile illud facinus quod à Frederico Dedekindo ita deſcribitur: (*a*)

Miſſus ad externas orator maximus oras
Nuper erat, lingua conſiliiſque valens.
Virgineo in coetu, dominæque ante ora potentis
Debuit eloquii tela ciere ſui.
Utque in conſpectu dominæ data copia fandi,
Sollicitus graviter lumina figit humi.
Jamque ſoluturus facunda viriliter ora,
Ut ſolitum fieri, flectit utrumque genu.
Sed quia ſe nimium miſer incurvabat in auras,
Edidit ingratum ventre crepante ſonum.
Nil tamen hoc facto perterritus, abſque rubore
Proſequitur cauſſæ coepta ſevera ſuæ.
Diſsimulant omnes crepitum audiviſſe, ſed una
Non bene quæ riſum Virgo tenebat, erat.
Dumque ſibi indulget nimium ridere loquentem,
Ah! malè virgineas claudit inepta nates.
Et tenuem ventris crepitum ſubtiliter edit:
Audieris, lyricum dixeris eſſe ſonum.
Tum memor admiſsi Rhetor ſua cœpta relinquens,
Virgineum alloquitur verba per iſta chorum.
Pergite ſic ventos ex ordine, pergite Nymphæ
Mittere, quos longùm continuiſſe nocet.
Inde ubi me rurſum quoq̃ mittere juſſerit ordo,
Officii peragam munia cuncta mei.
Illicò virgineas perfuſa rubedine malas
Dejicit ab oculis moeſta puella ſuis.

(*a*) *Lib.* 3. *c.* 7. *de Simplicitate morum.*

At reliquæ ingenti riſu quatiuntur, & illo
Solvitur actutum concio facta modo.

Videtis P. C. Virginem illam tam procaciter inſultantem atque irridentem, ab eo digniſsimo ſupplicio multatam.

Fortitudinem ejus, virtutem, atque animi præſtantiam quis non in privatis rebus expertus eſt? Statim enim ac ſodalem metu trepidantem advertit, quaſi ignaviæ illum pudeat, nihil non molitur, ut inertem, vecordem, ac remiſſum ſodalem e veſtigio relinquat, ne & ipſe puſilli atque abjecti animi vitio laborare, pariter videatur. Quod anicula illa Ariſtophanica experta eſt in *Pluto*.

ὑπὸ τοῦ δέους βδέουσα δριμύτερον γαλῆς.(*a*)

Et ille apud Lucianum (*b*) qui ὑπεβδύλλε ὑπὸ τοῦ δέους. (*c*) Aratum Sicyonium cùm inſtante prælio timore percuſſum ac titubantem vidiſſet, deſerere maluit, quàm propriæ exiſtimationis jacturam pati, teſtante Plutarcho in ejus Vita. Sed hæc minoris ſunt momenti P. C. cùm & ipſum numen Priapum quòd perterritum ob veneficarum quarundam aſpectum vidiſſet, è ſocietate ſua ac contubernio dejecerit; teſtante Horatio:

Nam, diſploſa ſonat quantum veſica, pepedit.

Ejus præterea in Republica utilitatem agnovit pro-

(*a*) *Ex metu pedens quavis fele acerbius.*
(*b*) *In Lexiphane.*
(*c*) *Ex metu viſibat.*

profectò Claudius Imperator, ac civium incolumitatem detrimentum paſſuram, niſi Crepitum Ventris dudum relegatum, civitate iterum Romana donaret, & veluti poſtliminio reſtitueret. Nec reſtitueret modò, ſed publico convivio, atque epulis optatum exciperet: quod diù meditatus fuerat, edicto de ea re concepto, *quo veniam daret flatum Crepitumque Ventris in convivio emittenti.* Qui quidem honor, exſulem per edictum adſciſcendi, ante illum tributus eſt nemini. Sed cùm conſultiſsimo Romanorum Imperatori, conceptam pro tanto facinore animo gloriam, extrema dies arripuiſſet; à conſortio & ſocietate hominum ejectus, itidem exſulare coactus eſt, cum maximo humanæ ſalutis diſpendio: qui quidem P. C. ſi in viſcera, (ut ita dicam) ac Reipublicæ familiaritem fuiſſet revocatus, nunquam in tot miſerias incidiſſemus. Impulerant nempe rei ac ſalutis publicæ parentem & conſervatorem Claudium tot civium clamores ac pericula, quibus conſultum iri, munus præcipuum exiſtimavit. Tam arctè denique ejus neceſsitudine uſus eſt; tam optimè in illum fuit affectus, ut priùs vocem amiſerit, quàm ab ejus conſuetudine, & familiaritate deſciverit, nam teſtante Seneca in Αποκολοκυντωσει, *ultima vox ejus inter homines audita eſt, cùm majorem ſonitum emiſiſſet illa parte qua faciliùs loquebatur, & omnia concacavit.* Nonne ipſe eſt aura illa vi-

vitalis, qua reſpiramus? aura ſiquidem quam Cephalus venator ſub arbore recubans, tantopere deperibat. Non enim Zephyrum illum flores blandientem, ac caloris æſtus mulcentem Cephalus invocabat; ſed aërem exercitio atque agitatione ventre conceptum foras avocare, quà precibus, quà blanditiis vehementiſsimè ſtudebat; cujus Zelotypiâ Procris medullitùs torquebatur. Quid? reluctamini P. C.? Ambigitiſne de Crepitûs utilitate? Periculum facite. Retundite ejus impetum, exitum reſerate, præcludite viam. Experiemini, me hercule, vel eo maximè propitio ac ſoſpite hominem indigere. Non de illo tantùm intelligo ſtrepero ac vocali, ſed de illo etiam qui tacitò ac ſenſim ſubterlabitur. Quis veſtrûm P. C. vel unius diei curriculum traducere ſoſpes potuiſſet? Illi conjugum incolumitas, liberorum ſalus, familiæ denique indemnitas ac valetudo penitùs referenda. Multa demum ſunt P. C. quæ niſi grati animi indiciis accepta referamus, turpiſsimum animi vitium contraxiſſe meritò videamur. Quid referam tot tantaque commoda quæ ab ipſo in vitæ privatæ uſus derivari cernuntur?

Vulgatum eſt ex Strepſiade Ariſtophanæo, feſtiviſsimo ſcurra, in *Nubibus* effatum illud:

σάλπιγξ ὁ πρωκτός ἐστίν. (a)

Rogo, P. C. nonne fruſtra eſſet, ac nullius

uſus

(a) *Tuba podex eſt.*

uſus tuba illa, abſque deterrimo ſuaviſsimoque tibicine Crepitu? Niſi Crepitus inflâſſet, quorſum tuba? Quendam audiſſe vidiſſeque memini gibbum, qui quoties libuerat, adeò in numerato habebat crepitus, ut non ſolùm innumeros eorum, vi nullâ adhibitâ, ejectaret; ſed eos canentium more inflecteret, acueret, deprimeretque; ita ut veluti claſsico quodam, aut tubâ, lituove, nunc ſignum pugnæ daret, nunc receptui caneret, quaſi agmen vel ad certamen impelleret, vel ab hoſtium congreſſu revocaret.

Quid homini utilius P. C. quàm victus, atque ejus quærendi inſtitutum & ratio? Hoc itidem beneficio Reo noſtro quamplurimi ſeſe devinctos fatentur. Cujus rei ſpecimen ut præbeam, exemplum quoddam P. C. ſub hujus ordinis aſpectum proponam. Fuit Antuerpiæ Tabellio quidam Amſterodamenſis, qui hebdomatim ultrò citroque commeabat. Hunc ita expeditum in emittendis bombis iſtis crepitantibus memorant qui aliquando in illius contubernio fuerunt, ut ad quemvis nutum etiam ſonum illum abſque ulla verecundia ederet. Accidit autem ut de vaſe cereviſiæ præſtantioris perſolvendo, paciſceretur cum quodam hac lege, ut qui in aſcenſu turris Marianæ, quæ ibi altiſsima, plures emitteret crepitus, præmium acciperet. Eunt aſcitis arbitris, & ecce Tabellio in quolibet gradu, qui ſexcenti

&

& viginti tres numerantur, crepitum expeditè edebat. Idem in deſcenſu facturus, ſi de altero vaſe decertatum fuiſſet. En, Rei noſtri auxilio neceſsitati ac ſiti ſubventum eſt, quo forſitan ſi deſtitutus fuiſſet Tabellio, ſiti & æſtu, rei pecuniariæ defectu laborâſſet. Novi quendam mendicum, ferreæ frontis hominem, qui haud aliter ac ſi muſicos proferret modulos, iis Muſarum deliciis invitabat, atque ita nimium curioſis pecuniam emungebat. Sunt etiam qui Crepitu noſtro pro flabello uſi memorantur. Vir quidam nobilis cùm miniſtri abeſſent, inter prandendum juſsit quendam ſuum contubernalem ſibi ventum facere. At ille: Neſcio id veſtro more. Ergo tuo modo facito, inquit. Igitur ille, elato dextro crure, ventris crepitum edidit. Eo pacto ſe ventum facere ſolere, dicens.

Quodnam P. C. adversùs maleficia, carmina, philtra, amuletum eo præſentius atque efficacius? Nihil magas, ſtrigas, ſagaſque, ac veneficas ita & fugat & terret, quàm illius vel ſtrepitus vel ſonus. Teſtes advoco Canidiam & Saganam apud Horatium, quæ cùm in horto coram Priapo Manes cierent, ac veneficia & incantamenta perficerent, cùm Priapus ipſe metu concitus, quaſi veſicâ diſplosâ pepediſſet; illæ re infectâ

currere in urbem.
Canidiæ dentes, altum Saganæ caliendrum

Ex-

Excidere, atque herbis, atque incantata lacertis
Vincula; cum magno riſuque jocoque videres.

Experientiâ ac longo ſæculorum uſu compertum eſt P. C. eos maximè qui Crepitûs contubernio arctaque neceſsitudine uſi ſunt, quique apprimè cum eo verſati perhibentur, longiſsimum vitæ curriculum exegiſſe. Nam Zeno quidem ille Cyprius Stoicæ ſectæ conditor, quique illud decrevit; *Crepitus ſcilicet Ventris, haud aliter quàm ructus, liberos eſſe oportere*, ſeptuageſimum ſecundum ætatis annum ſine morbo attigit, diù victurus, niſi, quòd corpus lapſu attriviſſet, ſe ipſum ſtrangulâſſet. Crates Cynicus, qui Metroclen item Philoſophum Crepitibus Ventris ſolabatur, ſenio confectus deceſsit. Et quidem Metrocles ipſe Hipparchiæ frater, qui inter meditandum averſa illa parte plurimum garriebat, ut tradit Laërtius, mortuus eſt cùm ſe ipſum ob ſenectutem ſuffocâſſet.

Jam dudum P. C. actum eſſet de bajulis, aliiſque qui onera ultrò citroque deportant, niſi Crepitûs auxilio reficerentur, atque ad onus ſuſtinendum denuò ſe erigerent. Xanthias ille Ariſtophanis in *Ranis* oneri profectò ſuccubuiſſet, niſi vocatus ab eo Crepitus, ſuppetias iviſſet. quum dixit;

Μηδ'

Μηδ' ὅτι τοσοῦτον ἄχθος ἐπ' ἐμαυτῷ
φέρων,
Εἰ μὴ καθαιρήσει τὶς ἀποπαρδήσομαι. (a)

Petronianus Corax mercenarius, cùm oneri ferundo ſe imparem agnoſceret, advocato Crepitu, ut laſsitudini vires ſuppeditaret, *tollebat ſubinde altiùs pedem & ſtrepitu obſcœno ſimul atque odore viam implebat.* Nec primus ſum P. C. qui de illius utilitate diſſeruerim, cùm & id ante me viri famoſi præſtiterint. Ut fecit olim Symmachus apud Martialem:

Pedere te mallem: namque hoc nec inutile dicit
Symmachus, & riſum res movet iſta ſimul.

Illud denique ſubjungam, quod olim Nicarchus protulit: *πορδὴ καὶ σώζει.* (b) Ut non immeritò, P.C. quod Græci dicere ſolebant, cùm quis ſternutabat: *ζεῦ σῶσον*; dicere nos potiori jure debeamus cùm quis ventris torminibus, atque inteſtinorum volvolo laborârit, *πορδὴ σῶσον*, (c) Portenti igitur ſimile eſt P.C. nonnullorum odiũ ac livor, ab eoque animi averſio, qui cum ab illo non niſi beneficiis affecti ſint, quibus devinci magnopere debuiſſent, neſcio quo ſiniſtro Crepitûs fato, non ipſum tantùm, ſed ejus nomen (pro Dii immortales!) diris devovent, atque aſpernantur, & pluſquam Vatiniano odio

(a) *Neque quòd tantum onus feram,*
Ut niſi me aliquis jam ſublevet, crepitum emittam.

(b) *Crepitus ſervat.* (c) *Crepitus ſerva:*

odio perſequuntur : vel, ſi ejus nomen proferunt, non niſi honore præfato id faciunt. In qua urbe vivimus? P. C. ubinam gentium ſumus? Flagitium in re eſſe dicunt, flagitium itidem in nomine, ac turpitudinem. Turpiores ipſi, medius fidius, & humanæ incolumitatis, libertatiſque publicæ hoſtes. Tullius, Romanæ eloquentiæ parens, ac facilè princeps, libertatem loquendi verecundiam appellavit : atque eam & ſibi & Zenoni placuiſſe aſſeverat. Stoïcorum inſtitutum fuit, ſuo quamque rem nomine appellare : unde illud illud ejuſdem Scholæ effatum: *ὁ σοφὸς εὐθυρ ῥήμων ἔστη.* Aſſerebant enim (nec injuriâ) nihil eſſe obſcœnum, nihil turpe dictu. Inſaniunt igitur, atque ineptiunt iſti Crepitomaſtyges, qui tectis verbis quàm apertis eloqui malunt. Stipites iſtos & blennos, quàm Stoïcos ſequi malimus? ne Di ſirint. Quid etiam de iis dicam, qui cùm Ventris Crepitum æquo animo ferant; Viſium tamen, germanum ejus fratrem, immò & uterinum, convitiorum plauſtris onerant, diris devovent, ac maledictorum jaculis confodiunt? eâ ſcilicet de cauſa, quòd nares potiùs quàm aures percutiat, atque invadat; & tacitus, ſicariorum more, proſerpat; quin adſit contra illum ſe muniendi facultas. *βδόλον* Græci illum vocant, ſeu *βδεσμὸν*, ut à ſonoro illo & crepitante diſcernant, cui *πορδὴν* nomen indidêre. Qui hæc in Viſio accuſant P. C. haud

ali-

aliter ſe gerunt, quàm qui modeſtiam, ſilentium, taciturnitatem criminantur: quam veteres Philoſophi adeò coluerunt atque amplexi ſunt. O mores! ò tempora! in quibus vel ipſa virtus vitio vertitur. Digniſsimum laude facinus, atque reverentiam, urbanitatemque laceſſunt. Quid enim immodeſtius, impudentius, ingenuo Crepitu eſſet indignius, quàm colloquia & ſermonem inter aſtantes collatum atque fluentem repentino aliquo ſtrepitu irreverenter obſidere, ſcurriliter invadere, atque interrumpere? Huncce (prò facinus!) inurbanum appellatis ac ruſticum? immo lepidum atque facetum! Quid tandem ſi illorummet ſententiâ atque ſuffragio Rei noſtri calumniam vindicavero? Nonne ipſi ejus mores, naturam, vitam, velut impudicam, inhoneſtam, ſordidam, atque inviſam diris omnibus inſectanctur? Prudentiſsimè igitur eorum opinioni obſecundare Viſium mihi videtur, ſi verum eſt illud Biantis effatum: *Apprimè decorum illis eſſe ſilentium, quibus indecora impuraque eſſet vita.* Dicebat quidem Pythagoras: *Aut ſile, aut effer meliora ſilentio.* Quid ergo loquatur ille ſilentio commendatius? Quod ſi graveolentiam, ac moleſtum, tetrumque illum flatum nobis objiciant; dicam, è Parthorum eſſe genere, quibus oris graveolentia peculiaris. Vel reſpondere ſane ipſe poſſet quod Eurypides olim Decamnicho objicienti ſibi oris graveo-

veolentiam ὅτι πολλὰ ἐν αὐτῷ ἀπόῤῥητα ἐγκαταπτάση.

Audaciæ ac temeritatis notam incurram profectò P. C. ſi omnes tanti herois laudes proſequi tentavero. Ea quippè fuit apud veteres de eo exiſtimatio, ut nullum ad amicitiam adumbrandam commodius aptiuſque Symbolum vel repererint, vel excogitârint. Unde Martialis:

Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quàm quòd me coram pedere Criſpe ſoles.

Haud ineptè divitiarum quoque Symbolum veteres conſtituerunt. Unde apud Græcos βδεῖν & πέρδειν pro opulentiam oſtentare vel ſimulare accipiuntur. Quod confirmatur etiam paroemiâ illâ: νεκρὸς κεῖται βδέων. Intellexit optimè Chremylas in *Pluto*, dum de Argyrio Athenienſi viro prædivite ob eximias opes podicis ſolutiſsimi, dixit:

Ἀργύριος δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον πέρδεται; (a)

Cùm Nicarchus vetus Epigrammatiſtes elogium aliquod Crepitu dignum poſteritati mandare inſtituiſſet, nihil ejus dignitate, magnificentiâ, auctoritate dignius invenire potuit, quàm ut Regi, Regiæque majeſtati comparaſſet. Sic enim cecinit:

(a) *Nonne Argyrius harum cauſſa* (nempe, divitiarum) *crepitus emittit?*

Πο-

Πορδὴ ἀποκτείνει πολλοὺς ἀδιέξοδος οὖσα.
Πορδὴ καὶ σώζει, τραυλὸν ἱεῖσα μέλος.
Οὐκοῦν εἰ σώζει καὶ ἀποκτείνει πάλι πορδὴ,
Τοῖς βασιλεῦσιν ἴσην πορδὴ ἔχει δέναμιν. (b)

Et Cario ille Ariſtophanæus, cùm Deum ſuum ſalutare vellet, dignius numine exiſtimavit quàm verbis, Crepitu ſalutare. Ait enim ille:

προσιόντος γὰρ αὐτοῦ μέγα πάνυ
Ἀπέπαρδον. (c)

Non judicârunt mortales ſe Ventris Crepitum meritis honoribus proſequutos, niſi ad ſummum dignitatis faſtigium eveherent. Quare Ægyptii omnium ſapientiſsimi ac religioſiſsimi, in Deorum album retulerunt; ipſique aras, templa, ſacrificia, ac pulvinaria ſtatuerunt. Quorum ſi quis vel inteſtinos dolores declinâſſet, vel flatu illo qui in ſalutem conjurabat, opportunè emiſſo, imminentem jacturam evaſiſſet, voto in grati animi ſignum emiſſo, tabellam in vernaculi Numinis ſacello, hiſce verbis exaratam appendebat:

CRE-

(b) *Et Crepitus multos nequiens erumpere perdit,*
Et ſervat, balbum quando dat ore ſonum.
Ergo ſi jugulat Crepitus, ſervatque ſonando,
Regibus hunc magnis quis neget eſſe parem?

(c) *Nam propiùs cùm acceſsiſſet* (Deus),
Mirum in modum pepedi.

CREPITUI. VENTRIS. CONSERVATORI.
DEO. PROPITIO.
QUOD. AUXILIO. EIUS. PERICULO. LIBERATUS.
N. N. M. F. BENEFICII. MEMOR.
VOTUM. SOLVIT. ET. DE. SUO. P.

Quid referam P. C. viros illuſtres, ac poſteritatis memoriâ inſignes, qui ab eo, quaſi à nobiliſsima ſtirpe, nomen traxerunt? Inter quos antiquiſsima nobiliſsimaque Pedonum familia, ex qua fuit Pedo Albinovanus, item Pedanius Coſta, Pedanius Secundus, Aſconius Pedianus, Pedius Conſularis, Pedius Blæſus, Pedius cognomento *Quintus*. L. Peduceus, Sex. Peduceus, M. Juventius Pedo. M. Creperejus. Et alii tum populi tum civitates quæ ab eo nomina mutuati ſunt. Herbæ item ac frutices, ut γαλεόβδολον, quoniam folia ejus manu trita γαλέης βδόλον odore ſuo referunt. Atque ὀνόπερδον herba quam ſi comederint aſini, crepitus reddere dicuntur. Item proverbia ab eo deducta, ut illud: *Non pedo Thus*: *Suus cuique Crepitus benè olet*: *Tuſsis in Crepitu*: *Mortuus pedens*: *Surdo oppedere*: & alia ſi quæ ſunt, quæ á Crepitu noſtro exordium, atque originem acceperunt.

Quamvis hæc omnia magna ſint, Crepitumque noſtrum ſatis poſteritati commendatum relinquant: nihilominus vel mutila fortuna vel manca alicui forſan videretur, niſi priva-

tæ felicitatis æmulos, atque hoſtes ſortita quodammodo fuiſſet. Ea ſiquidem eſt P. C. rerum humanarum conditio, ut egregia merita, res eximiè geſtæ, ac gloria denique, odio ac livore vacua difficilè comparentur. Quapropter, neſcio quo fato, P. C. cùm Reum noſtrum ſummâ devotione ac reverentiâ proſequi debuiſſent, eâ ſunt animi nequitiâ ac pravitate affecti, ut hoſtili potiùs ac infeſto animo omni pudore depoſito petulantiſsimè perſequantur. Illam præcipuè calumniam Reo noſtro infligunt, quòd aſtantium nares invadat; & quamvis compreſſus, hoſpite (ut dicitur) inſalutato, ſubfugiat ac dilabatur, cum maximo cuſtodis rubore. Unde erroris etiam & vagabundi notam impingunt, quod ſervitutis impatiens, & profuga, clam ſæpè dilabatur quin dominus perſentiſcat. Quæ quidem criminatio quàm inepta ſit ac futilis, nemo non videt, qui conſilii rectique judicii ſit compos. Quis enim ille, aut ubinam gentium, qui cùm in cuſtodiam rejectus, vinculis compedibuſque detineatur, libertatem ſibi tantopere adamatam, ſi oblatam viderit, vel reſpuat, vel abjiciat? Nemini etiam de proprii Crepitûs graveolentia conqueri licet, ſi verum eſt quod circum fertur, *Suus cuique Crepitus bene olet.* Illud ſanè immaniſsimum eſt, quod inſontem, deque nullo crimine appellatum, veluti ſceleſtiſsimum ac capitis reum, in cuſtodia ipſa confodiunt,

ſtran-

ſtrangulantque. Ecquodnam tantum facinus, tam immane flagitium admiſit, ut eum in aëra proſilire minimè permittant,

atque aura liberiore frui.

Nec prohibeant modò, ſed in ipſo carcere jugulent. Plura dicenda mihi forent P. C. niſi jam oratio longiùs quàm par eſſet, protracta receptui canere videretur, ne cùm vos & judices & patronos appello, tædio ac moleſtiâ affectos, ſingulari benignitate deſtitutos inveniam. Defendite P. C. Reum inanibus calumniis, obtuſiſque jaculis impetitum. Reipublicæ delicias, populi ſalutem, firmiſsimum humanæ vitæ præſidium, præſertim difficilimis hiſce temporibus Quadrageſsimalibus, in queis tot tantaque mala nobis inſidiantur, niſi acerrimus ipſe humanæ ſalutis vindex eriperet; libertati civium reſtituite. Quid exteræ dicent nationes, quid barbaræ, quid denique vel ruſtici ipſi, muliones, bubulci, quibus ea Crepitûs reverentia? Pudeat vos P. C. tot injurias, tot vulnera, inulta poſteris tranſmiſiſſe. At ſi ſcrupulis iſtis ac ſuperſtitioſis noſtri ævi Crepito-maſtygis, Reum noſtrum exſilio perpetuùm detinere, immotum infixumque animo hæſerit; exſulare jubeant Nubes: eas pariter ab orbe exſibilent, quas itidem Strepſiades Ariſtophanæus pedere annuit. Inſontis, atque de vobis omnibus optimè meriti cauſam tuemini. Vos hactenus ejus dignitatem ſuſtinuiſtis: clientem amplectimini,

quem niſi vindicare pergitis P. C. tanti Ordinis dignitati peſsimè conſuletur. Publicâ ſententiâ atque ſuffragio revocate. Si domeſtica exempla tædio habetis; extera, & quidem Græcorum ſapientiſsimorum, ante oculos ponite; Cratetem profero, Zenonem appello, acerrimum utrumque, graviſsimumque Crepitûs vindicem, aſſertoremque. Qui ambo lege lata decreverunt, Crepitum Ventris libertate donandum: Crates quidem in Cynicorum Republica; Zeno verò in Stoïca; quæ ſolâ tunicâ differebant. Quod niſi honeſtum æquumque fuiſſet, tamque egregiorũ Philoſophorum, humanæque vitæ moderatorum digniſsimum judicâſſent, neutiquam ſanè feciſſent. Habetis veterum veſtigia qua prematis P. C. Contubernales veſtros eo rubore liberate. Reum noſtrum maximo devincietis beneficio. Reipublicæ ſalutem firmioribus fulcietis præſidiis, Hominũ conſuetudo arctiſsimis vinculis ſtabilietur. Virginum verecundia frequentiſsimis periculis liberabitur. Conjugum, liberorum, familiæ, incolumitas tutiſsimis aggeribus munietur, veſtrumque omnium dignitati, famæ, auctoritati, magnopere conſuletur.

DIXI.